ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)
z 26. októbra 2006 *

Vo veci C-248/04,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 234 ES, podaný rozhodnutím College van Beroep voor het bedrijfsleven (Holandsko) z 9. júna 2004 a doručený Súdnemu dvoru 11. júna 2004, ktorý súvisí s konaním:

Koninklijke Coöperatie Cosun UA

proti

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory P. Jann, sudcovia J. N. Cunha Rodrigues a M. Ilešič (spravodajca),

* Jazyk konania: holandčina.

generálna advokátka: C. Stix-Hackl,
tajomník: M. M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 23. marca 2006,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

— Koninklijke Coöperatie Cosun UA, v zastúpení: N. J. Helder a M. Slotboom, advocaten,

— Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, v zastúpení: E. R. Kleijwegt, splnomocnený zástupca,

— Holandské kráľovstvo, v zastúpení: H. G. Sevenster, C. M. Wissels a D. J. M. de Grave, splnomocnení zástupcovia,

— Rada Európskej únie, v zastúpení: F. Ruggeri Laderchi a B. Driessen, neskôr B. Driessen a A. Gregorio Merino, splnomocnení zástupcovia,

— Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: M. Nolin a X. Lewis, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci F. Tuytschaever, advocaat,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 16. mája 2006,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka platnosti nariadenia Rady (EHS) č. 1785/81 z 30. júna 1981 o spoločnej organizácii trhu v odvetví cukru [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 177, s. 4), zmeneného a doplneného nariadením Rady (EHS) č. 305/91 zo 4. februára 1991 (Ú. v. ES L 37, s. 1, ďalej len „základné nariadenie"), ako aj nariadenia Komisie (EHS) č. 2670/81 zo 14. septembra 1981 ustanovujúceho podrobné vykonávacie pravidlá pre výrobu cukru, ktorá presahuje kvótu (Ú. v. ES L 262, s. 14; Mim. vyd. 03/005, s. 85), zmeneného a doplneného nariadením Komisie č. 3559/91 zo 6. decembra 1991 (Ú. v. ES L 336, s. 26; Mim. vyd. 03/012, s. 131, ďalej len „nariadenie č. 2670/81").

2 Tento návrh bol podaný v rámci konania medzi Koninklijke Coöperatie Cosun UA (ďalej len „Cosun"), družstvom so sídlom v Holandsku, a Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (holandským ministerstvom poľnohospodárstva, prírody a kvality potravín, ďalej len „ministerstvo"), v zastúpení Hoofdproductschap Akkerbouw (ďalej len „HPA"), týkajúceho sa poplatku požadovaného od Cosun na základe uplatnenia článku 26 základného nariadenia a článku 3 nariadenia č. 2670/81.

Právny rámec

Spoločná organizácia trhu v odvetví cukru

3 Základné nariadenie má v rámci spoločnej organizácie trhu v odvetví cukru (ďalej len „SOT cukru") za cieľ zachovať nevyhnutné záruky, pokiaľ ide o zamestnanosť a životnú úroveň výrobcov základných surovín, ako aj výrobcov cukru Európskeho

spoločenstva, a zabezpečiť bezpečnosť zásobovania všetkých spotrebiteľov cukrom za primerané ceny stabilizovaním trhu s cukrom.

4 Na tieto účely upravuje výrobu, dovoz a vývoz cukru. Zavádza najmä režim kvót výroby, ktorý predstavuje podľa jeho pätnásteho odôvodnenia prostriedok zaručujúci výrobcom ceny Spoločenstva a odbyt ich výroby.

5 Článok 24 základného nariadenia stanovuje v rámci tohto systému kvót na každý hospodársky rok (ktorý začína 1. júla jedného roka a končí 30. júna ďalšieho roka) základné množstvá „cukru A“ a „cukru B“, ktoré každý členský štát rozdelí medzi výrobcami cukru so sídlom na jeho území. Podnikom vyrábajúcim cukor sa tak pridelí na každý hospodársky rok kvóta A a kvóta B. Akékoľvek množstvo cukru vyrobeného nad rámec týchto kvót sa nazýva „cukor C“.

6 Na cukor C sa nevzťahuje ani systém podpory cien, ani výrobné náhrady pri vývoze. Okrem toho cukor C sa nemôže odpredať v rámci Spoločenstva, a preto sa musí predať mimo Spoločenstva, na svetovom trhu. Článok 26 základného nariadenia v tomto ohľade stanovuje:

„1. ... cukor C, ktorý sa nepreniesol podľa článku 27..., sa nesmie odpredať na vnútornom trhu Spoločenstva a musí sa bez ďalšieho spracovania vyviezť do 1. januára nasledujúceho po konci príslušného hospodárskeho roka.

...

3. Podrobné pravidlá uplatňovania tohto článku sa prijmú v súlade s postupom uvedeným v článku 41.

Tieto pravidlá ustanovia najmä poplatok vyberaný za cukor C..., uvedený v odseku 1, vo vzťahu ku ktorému nebol v stanovenom termíne poskytnutý dôkaz o tom, že bol vyvezený bez ďalšieho spracovania v stanovenej lehote." [*neoficiálny preklad*].

7 Podľa článku 27 ods. 1 základného nariadenia „každý podnik sa môže rozhodnúť preniesť do nasledovného hospodárskeho roka na účet výroby z tohto hospodárskeho roka celú výrobu cukru prekračujúcu kvótu A alebo jej časť". [*neoficiálny preklad*].

8 Nariadenie č. 2670/81 prijaté na základe článku 26 ods. 3 základného nariadenia upresňuje podmienky, kedy sa vývoz cukru C považuje za uskutočnený.

9 Článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2670/81 stanovuje:

„Vývoz uvedený v článku 26 ods. 1 nariadenia (EHS) č. 1785/81 sa považuje za uskutočnený, pokiaľ:

a) cukor C... je vyvezený z členského štátu, na území ktorého bol vyrobený;

b) príslušný členský štát uvedený pod písmenom a) prevzal vývoznú deklaráciu pred 1. januárom, ktorý nasleduje po konci hospodárskeho roku počas ktorého bol cukor C... vyrobený;

c) cukor C... opustil colné územie Spoločenstva najneskôr v lehote 60 dní po 1. januári ako je uvedené pod písmenom b);

d) výrobok bol z členského štátu uvedeného pod písmenom a) vyvezený bez náhrady alebo odvodu...

Okrem prípadu vyššej moci, pokiaľ nie sú splnené všetky podmienky ustanovené v prvom pododseku, príslušné množstvo cukru C... sa považuje za predané na vnútornom trhu.

V prípade vyššej moci prijme príslušná agentúra členského štátu, na ktorého území bol cukor C... vyrobený, opatrenia nevyhnutné vzhľadom k okolnostiam, ktoré vznikli pričinením príslušnej strany [na ktoré sa odvoláva príslušný subjekt — *neoficiálny preklad*].“

10 Podľa znenia tretieho odôvodnenia nariadenia č. 2670/81, „ak sa má stanoviť poplatok, ktorý sa má odviesť v prípade predaja na vnútornom trhu, tak je dôležité zaradiť cukor C..., ktor[ý] sa nevyviez[ol], na rovnakú úroveň s cukrom... dovezený[m] z nečlenských krajín“ a „na tento účel by sa mal stanoviť poplatok zohľadňujúci tak dovoznú daň na cukor... v najvyššej platnej sadzbe počas obdobia zahŕňajúceho hospodársky rok, počas ktorého sa príslušný cukor... vyrába[l] a šesť mesiacov nasledujúcich po tom hospodárskom roku, ako aj čiastku paušálnej sadzby stanovenú na základe nákladov na odpredaj cukru dovezeného z nečlenských krajín“.

11 Článok 3 nariadenia č. 2670/81 stanovuje:

„1. Príslušný členský štát uvalí poplatok na tie množstvá, ktoré sa v zmysle článku 1 ods. 1 odpredali na vnútornom trhu, a to do sumy:

a) za cukor C na 100 kilogramov:

— najvyššiu možnú dovoznú daň na 100 kilogramov bieleho alebo surového cukru platnú počas obdobia zahŕňajúceho hospodársky rok, počas ktorého sa príslušný cukor vyrobil, a šesť mesiacov nasledujúcich po tom hospodárskom roku,

a

— 1 [euro];

...

4. V prípade množstiev cukru C..., ktoré sa pred vyvezením zničili alebo poškodili bez možnosti ich náhrady, za okolností uznaných príslušným orgánom príslušného členského štátu za prípad zásahu vyššej moci, sa zodpovedajúce množstvo uvedené v odseku 1 neodvádza."

Colná právna úprava

12 Článok 13 ods. 1 nariadenia Rady (EHS) č. 1430/79 z 2. júla 1979 o vrátení alebo odpustení dovozného alebo vývozného cla [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 175, s. 1), zmenený a doplnený nariadením Rady (EHS) č. 3069/86 zo 7. októbra 1986 (Ú. v. ES L 286, s. 1, ďalej len „nariadenie č. 1430/79"), stanovuje:

„Dovozné clo môže byť vrátené alebo odpustené aj v osobitných prípadoch..., ktoré vyplývajú z okolností, ktoré nie je možné považovať za podvodné konanie alebo hrubú nedbanlivosť dotknutej osoby.

Situácie, keď možno uplatniť prvý odsek, ako aj postup, ktorý je potrebné na tento účel uplatniť, sú definované podľa konania stanoveného [pre prijatie opatrení na uplatnenie]. Vrátenie alebo odpustenie môžu byť podriadené osobitným podmienkam." [*neoficiálny preklad*]

13 V zmysle článku 1 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1430/79 sa pod pojmom „dovozné clo" rozumie „clo a platby s rovnocenným účinkom, ako aj poľnohospodárske odvody a iné platby pri dovoze zavedené v súlade so Spoločnou poľnohospodárskou politikou alebo v súlade s osobitnými opatreniami uplatňovanými na základe článku 235 Zmluvy ES na určitý tovar, ktorý je výsledkom spracovania poľnohospodárskych výrobkov" [*neoficiálny preklad*].

14 Článok 4 nariadenia Komisie (EHS) č. 3799/86 z 12. decembra 1986 o vykonaní článkov 4a, 6a, 11a a 13 nariadenia Rady č. 1430/79 [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 352, s. 19) vymenováva osobitné situácie, ktoré vyplývajú z okolností, ktoré nie je možné považovať za podvodné konanie alebo hrubú nedbanlivosť dotknutej osoby

podľa článku 13 ods. 1 nariadenia č. 1430/79. Iné skutočnosti možno rovnako považovať za predstavujúce takéto osobitné situácie na základe posúdenia konkrétneho prípadu v rámci konania vyžadujúceho zásah Komisie Európskych spoločenstiev.

Spor vo veci samej

15 Cosun, ktorý je družstvom so sídlom v Holandsku, vyrobil v priebehu hospodárskych rokov 1991/1992 a 1992/1993 cukor C. Počas roku 1993 predal určitý počet dodávok cukru C rozličným obchodným partnerom s cieľom ich vývozu do Chorvátska, Slovinska a Maroka.

16 Pri týchto operáciách došlo k podvodom, ktorých sa bez vedomia Cosun dopustili jeho obchodní partneri a pre ktoré bolo charakteristické najmä nesprávne opečiatkovanie dokumentov T5 určených na preukázanie toho, že dodávky cukru opustili územie Spoločenstva.

17 Príslušnými holandskými orgánmi, ktoré upovedomili HPA ako orgán, ktorý je v Holandsku príslušný na uplatňovanie predpisov o spoločnej organizácii trhov, bolo začaté vyšetrovanie konania predmetných obchodných partnerov. Naopak, Cosun spočiatku nebol informovaný o tomto vyšetrovaní.

18 Rozhodnutím z 25. apríla 1994, zmeneným a doplneným rozhodnutím z 13. júna 1994, HPA podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 žiadala od Cosun sumu 6 250 856,78 NLG (2 836 515,14 eur) z dôvodu, že nepreukázal, že určité dodávky cukru C opustili územie Spoločenstva.

19 Keďže HPA zamietla sťažnosť, ktorú podal Cosun, ten podal proti uvedenému rozhodnutiu o zamietnutí žalobu na College van Beroep voor het bedrijfsleven a podal HPA na základe článku 13 nariadenia č. 1430/79 žiadosť o odpustenie vymáhaného poplatku.

20 Pokiaľ ide o žiadosť o odpustenie vymáhaného poplatku, holandské orgány ju odovzdali Komisii, ktorá bola príslušná na jej skúmanie, a pripojili k nej kladné stanovisko. Svojím rozhodnutím REM 19/01 — rovnako identifikovaným pod číslom K(2002) 1580, konečné znenie, — z 2. mája 2002 Komisia vyhlásila predmetnú žiadosť za neprípustnú. Cosun teda podal žalobu o neplatnosť tohto rozhodnutia na Súd prvého stupňa Európskych spoločenstiev. Rozsudkom zo 7. decembra 2004, Koninklijke Coöperatie Cosun/Komisia (T-240/02, Zb. s. II-4237), Súd prvého stupňa zamietol túto žalobu ako nedôvodnú. Odvolanie, ktoré podal Cosun proti tomuto rozsudku, bolo zamietnuté rozsudkom z dnešného dňa, Koninklijke Coöperatie Cosun/Komisia (C-68/05 P, Zb. s. I-10367).

21 Pokiaľ ide v druhom rade o žalobu podanú na College van Beroep voor het bedrijfsleven proti rozhodnutiu HPA, ktorým bola zamietnutá sťažnosť Cosun, tento súdny orgán rozhodol prerušiť konanie po prvýkrát v očakávaní rozsudku Súdneho dvora zo 7. septembra, De Haan (C-61/98, Zb. s. I-5003), vzhľadom na podobnosť medzi oboma konaniami.

22 V už citovanom rozsudku De Haan, v ktorom išlo o clá, Súdny dvor rozhodol, že potreby podrobného vyšetrovania vnútroštátnych orgánov môžu, ak nedošlo k podvodnému konaniu alebo hrubej nedbanlivosti colného dlžníka a ak tento nebol informovaný o vedení vyšetrovania, predstavovať osobitnú situáciu v zmysle článku 13 nariadenia č. 1430/79, pretože okolnosť, že vnútroštátne orgány v záujme vyšetrovania úmyselne nezakročili proti priestupkom a nesprávnostiam, čím vznikol colný dlh na ťarchu hlavného dlžníka, stavia dlžníka do osobitnej situácie vo vzťahu k iným podnikateľským subjektom vykonávajúcim rovnakú činnosť.

23 Po tom, čo sa pokračovalo v konaní vo veci samej, College van Beroep voor het bedrijfsleven odmietol viaceré žalobné dôvody uvádzané zo strany Cosun na podporu jeho žaloby. Rozhodol najmä, že Cosun sa nedôvodne dovoláva vyššej moci, pretože nesplnenie povinností zmluvným partnerom je známym podnikateľským rizikom a ničím anormálnym.

24 Keďže Cosun rovnako uvádza, že sa nachádza v osobitnej situácii, ktorá odôvodňuje odpustenie cla v súlade s článkom 13 nariadenia č. 1430/79, College van Beroep voor het bedrijfsleven konštatuje, že zo skutkového hľadiska je situácia Cosun úplne analogická situácii spoločnosti De Haan Beheer BV vo veci, o ktorej sa rozhodlo už citovaným rozsudkom De Haan.

25 College van Beroep voor het bedrijfsleven sa pýta, či v prípade, ak sa neuplatňuje možnosť udelenia odpustenia dlžného cla podľa článku 13 nariadenia č. 1430/79 na poplatok dlžný podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81, absencia akéhokoľvek podkladu umožňujúceho udelenie tohto odpustenia v SOT cukru zbavuje v uvedenom rozsahu základné nariadenie a nariadenie č. 2670/81 platnosti a, prípadne, aké sú dôsledky neplatnosti týchto nariadení v situácii, akou je situácia sporná vo veci samej.

26 Za týchto podmienok sa College van Beroep voor het bedrijfsleven rozhodol konanie prerušiť a Súdnemu dvoru položiť nasledujúce prejudiciálne otázky:

„1. V prípade, že možnosť udelenia odpustenia zakotvená v článku 13 nariadenia (EHS) č. 1430/79, v súčasnosti nahradenom článkom 239 [nariadenia Rady (EHS) č. 2913/92 z 12. októbra 1992, ktorým sa ustanovuje Colný kódex spoločenstva (Ú. v. ES L 302, s. 1; Mim. vyd. 02/004, s. 307)], sa neuplatňuje [na

poplatky] vyberané za cukor C ako v prejednávanej veci, sú nariadenie (EHS) č. 1785/81... a nariadenie (EHS) č. 2670/81... neplatné v celom rozsahu alebo len čiastočne vzhľadom na nemožnosť vrátenia alebo odpustenia [poplatku] za cukor C, a to na základe určitého počtu dôvodov založených na spravodlivom zaobchádzaní?

2. Ak si prvá otázka vyžaduje kladnú odpoveď, zanikne zákonná povinnosť zaplatiť [poplatok] za cukor C, alebo môžu príslušné vnútroštátne orgány dotknutého členského štátu a/alebo Komisia rozhodnúť o tom, že množstvá cukru C budú oslobodené od [poplatku] v súlade s článkom 3 nariadenia (EHS) č. 2670/81, ak osobu povinnú zaplatiť poplatok nemožno obviniť z podvodného konania alebo nedbanlivosti, ktoré mohli prispieť k tomu, že nedošlo k vývozu takého množstva, aké zamýšľala, a keď v záujme vyšetrovania porušenia a protiprávnosti začatého vnútroštátnymi orgánmi nebol tento poplatník o predmetnom vyšetrovaní informovaný?“

Úvodné poznámky

27 Je potrebné konštatovať, že vnútroštátny súd vychádza z predpokladu, že na jednej strane článok 13 nariadenia č. 1430/79 sa neuplatňuje na poplatok dlžný podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 a na druhej strane základné nariadenie a nariadenie č. 2670/81 s výnimkou prípadu vyššej moci nestanovuje žiadnu možnosť odpustenia alebo vrátenia takéhoto poplatku.

28 Preto s cieľom poskytnúť odpoveď umožňujúcu vnútroštátnemu súdu rozhodnúť v konaní vo veci samej je potrebné na úvod preskúmať, či sa poplatok dlžný podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 vymyká z pôsobnosti článku 13 nariadenia č. 1430/79

a či sa majú základné nariadenie a nariadenie č. 2670/81 vykladať tak, že nestanovujú žiadnu možnosť odpustenia alebo vrátenia takéhoto poplatku z rôznych dôvodov založených na spravodlivom zaobchádzaní.

O výklade článku 13 nariadenia č. 1430/79

29 V prvom rade je potrebné poznamenať, že súhrn dovozného cla uvedený v článku 1 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1430/79, a to clo, platby s rovnocenným účinkom, ako aj poľnohospodárske odvody a iné platby pri dovoze zavedené v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky alebo v rámci osobitných opatrení uplatňovaných podľa článku 235 Zmluvy ES (teraz článok 308 ES) na určité tovary, ktoré sú výsledkom spracovania poľnohospodárskych výrobkov, sú vyberané z dôvodu prekročenia vonkajších hraníc Spoločenstva.

30 Takým je zjavne aj prípad ciel a platieb s rovnocenným účinkom, keďže bez ohľadu na ich názov a metódu vyberania predstavujú všetky jednostranne uložené peňažné platby zaťažujúce tovary z dôvodu skutočnosti, že prechádzajú hranicu, ak nejde o clo v pravom slova zmysle (pozri najmä rozsudky zo 17. septembra 1997, UCAL, C-347/95, Zb. s. I-4911, bod 18, a z 8. júna 2006, Koornstra, C-517/04, Zb. s. I-5015, bod 15).

31 Takým je rovnako aj prípad poľnohospodárskych odvodov pri dovoze a iných platieb pri dovoze, ktoré sú vyberané z dôvodu prekročenia vonkajších hraníc Spoločenstva poľnohospodárskymi výrobkami alebo určitými tovarmi, ktoré sú výsledkom spracovania poľnohospodárskych výrobkov.

32 Naopak, poplatok dlžný podľa článku 3 nariadenia č. 2671/81 nie je vyberaný z dôvodu prekročenia vonkajších hraníc Spoločenstva určitým množstvom cukru C, ale naopak, pretože predmetné množstvo nebolo vyvezené mimo Spoločenstva alebo jeho vývoz nespĺňal podmienky a lehoty určené nariadením č. 2670/81.

33 Preto tento poplatok nezodpovedá žiadnej z troch kategórií vymenovaných v článku 1 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1430/79 a preto nepatrí medzi dovozné clo v zmysle článku 13 toho istého nariadenia.

34 V druhom rade žiadne z tvrdení, ktoré uvádzajú v tomto zmysle Cosun, holandské ministerstvo a vláda, nepreukazujú, že zákonodarca Spoločenstva zamýšľal považovať poplatok dlžný podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 za dovozné clo v zmysle článku 1 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1430/79 s cieľom uplatniť článok 13 nariadenia č. 1430/79.

35 Po prvé takýto poplatok a dovozné clo uvedené v článku 1 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1430/79 nesledujú rovnaké ciele.

36 V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že SOT cukru je v zásade založená na režime cien (stanovujúcom najmä určenie indikatívnej a intervenčnej ceny), režime obchodovania s tretími krajinami (týkajúcom sa najmä vybratia odvodu pri dovoze pochádzajúcom z uvedených krajín) a režime kvót (spočívajúcom v pridelení výrobných kvót a určení podmienok odbytu cukru vyrobeného nad kvótu).

37 Takto zavedené opatrenia majú všetky za konečný cieľ stabilizovať trh Spoločenstva s cukrom, a tým zabezpečiť zachovanie záruk, ktoré sú potrebné, pokiaľ ide o zamestnanosť a životnú úroveň výrobcov Spoločenstva, ako aj bezpečnosť zásobovania všetkých spotrebiteľov cukrom.

38 Napriek tomu sa ich bezprostredné ciele značne odlišujú. Z piateho odôvodnenia základného nariadenia vyplýva, že režim obchodovania s tretími krajinami má za cieľ predchádzať tomu, aby fluktuácie cien cukru na svetovom trhu nevplývali na ceny v Spoločenstva.

39 To nie je evidentne cieľom režimu kvót. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že v rozpore s tým, čo uvádza Cosun, tento cieľ nie je uvedený v desiatom odôvodnení základného nariadenia, ktoré smeruje k zdôvodneniu potreby opatrení stanovených článkom 22 predmetného nariadenia.

40 Podľa znenia pätnásteho odôvodnenia základného nariadenia výrobné kvóty sú prostriedkom zaručujúcim pre výrobcov ceny Spoločenstva a odbyt ich výroby. Navyše, pokiaľ ide konkrétnejšie o poplatok dlžný podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81, toto ustanovenie má v prvom rade odstrašujúcu povahu a smeruje k zabezpečeniu rešpektovania zákazu odbytu cukru C — vyrobeného nad rámec kvóty — na vnútornom trhu.

41 Preto odvody pri dovoze cukru pochádzajúceho z tretích krajín a poplatok dlžný podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 za cukor predaný na vnútornom trhu nesledujú rovnaké ciele.

42 Po druhé ani z článku 26 základného nariadenia, ani z tretieho odôvodnenia a článku 3 nariadenia č. 2670/81 nevyplýva, že by zákonodarca Spoločenstva chcel, aby dovozca cukru pochádzajúceho z tretích krajín a výrobca cukru C predaného na vnútornom trhu boli postavení do rovnakej situácie.

43 V skutočnosti z tretieho odôvodnenia a článku 3 nariadenia č. 2670/81 jasne vyplýva, že odkaz na cukor dovezený z tretích krajín sa obmedzuje na spôsob výpočtu poplatku stanoveného predmetným článkom. Toto ustanovenie by nedosiahlo svoj bezprostredný cieľ, ktorým je zabezpečiť rešpektovanie zákazu odbytu cukru C na vnútornom trhu, pokiaľ by bolo ekonomicky zaujímavejšie nadobudnúť cukor C na vnútornom trhu, než doviezť cukor pochádzajúci z tretích krajín. Naopak, v predmetnom odôvodnení a predmetnom článku nie je žiadna narážka na situáciu dovozcov cukru a výrobcov cukru C.

44 Pokiaľ ide o okolnosť, že odvod z dovozu cukru pochádzajúceho z tretích krajín slúži ako základ pre výpočet poplatku vyberaného podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81, tá nemôže odôvodňovať ich asimiláciu, keďže takýto spôsob výpočtu nachádza svoje odôvodnenie v snahe o zabezpečenie toho, aby predmetný poplatok mal odstrašujúcu povahu, ako bolo zdôraznené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.

45 Pokiaľ ide o článok 26 základného nariadenia, z jeho znenia nemožno vyvodiť žiadnu vôľu zákonodarcu Spoločenstva udeliť cukru C odpredanému na vnútornom trhu štatút výrobku dovezeného z tretích krajín, keďže tento článok sa obmedzuje na stanovenie zákazu odbytu cukru C na vnútornom trhu.

46 Nakoniec, po tretie, okolnosť, že poľnohospodárske odvody pri dovoze a iné zdanenia dovozu uvedené v článku 1 ods. 2 písm. a) nariadenia č. 1430/79 na jednej

strane a poplatok dlžný podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 na druhej strane sú súčasťou vlastných zdrojov Spoločenstva, je irelevantná pri určení, či tento poplatok patrí do pôsobnosti článku 13 nariadenia č. 1430/79. Treba uviesť, že vlastné zdroje Spoločenstva sa skladajú z príjmov, ktoré sa od seba veľmi líšia a rovnako patria do rozličných režimov (pozri napríklad príjmy z dane z pridanej hodnoty).

47 Je teda potrebné prijať záver, že poplatok dlžný podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 nepatrí do pôsobnosti článku 13 nariadenia č. 1430/79.

48 V treťom rade, vychádzajúc z rozsudku Súdneho dvora z 12. decembra 1985, Krohn (165/84, Zb. s. 3997), Cosun a holandská vláda predsa len tvrdia, že hoci oblasť pôsobnosti nariadenia je určená v samotnom nariadení a v zásade nemôže byť rozšírená na iné situácie ako situácie, pre ktoré je upravená, môže to platiť v niektorých osobitných prípadoch odlišne. Podnikateľské subjekty sa tak môžu dôvodne dovolávať analogického uplatnenia nariadenia, ktoré sa na nich obvykle neuplatňuje, ak preukážu, že právny režim, ktorý sa na nich vzťahuje, je na jednej strane úzko porovnateľný s režimom, ktorého analogické uplatnenie požadujú, a na druhej strane obsahuje vadu, ktorá je nezlučiteľná so všeobecnými zásadami práva Spoločenstva a ktorú toto analogické uplatnenie umožňuje napraviť.

49 Podľa Cosun a holandskej vlády dve podmienky uvedené predmetnou judikatúrou sú v prejednávanej veci splnené. Na jednej strane je cukor C odpredaný na vnútornom trhu v rovnakom postavení ako cukor dovezený z tretích krajín. Na druhej strane nemožnosť odpustenia poplatku dlžného podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 v osobitných situáciách a z dôvodov spravodlivého zaobchádzania, hoci táto možnosť je upravená pre clá článkom 13 nariadenia č. 1430/79, je v rozpore so zásadou rovnosti, ako aj podľa Cosun namietanou zásadou spravodlivého zaobchádzania.

50 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že vo veci, o ktorej sa rozhodlo rozsudkom Krohn, sa dovozcovia manioku pochádzajúceho z Thajska dovolávali úľavy vyplývajúcej z ustanovení odvodeného práva uplatniteľných na dovozcov manioku pochádzajúceho z iných tretích krajín a určených na kompenzovanie dôsledkov zmeny režimu Spoločenstva pre udeľovanie dovozných licencií na maniok, keď predmetná zmena bola uplatniteľná bez ohľadu na krajinu pôvodu. Za týchto okolností Súdny dvor konštatoval, že dovozcovia manioku pochádzajúceho z Thajska a dovozcovia manioku pochádzajúceho z iných tretích krajín sa nachádzali v rovnakej situácii a že preto právny režim uplatniteľný na dovozy manioku pochádzajúce z Thajska bol úzko porovnateľný s režimom upravujúcim v rovnakom období dovozy manioku pochádzajúce z iných tretích krajín.

51 Naopak, ako vyplýva z bodov 35 až 46 tohto rozsudku, výrobca Spoločenstva vyrábajúci cukor, ktorý je povinný zaplatiť poplatok podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81, nie je v rovnakej situácii ako dovozca cukru pochádzajúceho z tretích krajín, ktorý je povinný zaplatiť dovozné clo. Preto je potrebné konštatovať, že tieto dve kategórie podnikateľských subjektov nepatria do právnych režimov úzko porovnateľných v zmysle už citovaného rozsudku Krohn.

52 V dôsledku toho článok 13 nariadenia č. 1430/79 nemôže slúžiť ako podklad pre odpustenie alebo vrátenie poplatku dlžného podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81.

O výklade základného nariadenia a nariadenia č. 2670/81

53 Je potrebné konštatovať, že ani základné nariadenie, ani nariadenie č. 2670/81 nesplnomocňujú vnútroštátne orgány alebo orgány Spoločenstva na udelenie odpustenia alebo na vrátenie poplatku dlžného podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 z dôvodov spravodlivého zaobchádzania.

54 Cosun napriek tomu v prvom rade uvádza, že bez ohľadu na znenie článku 3 nariadenia č. 2670/81 sa musí tento článok vykladať vo svetle všeobecných zásad práva Spoločenstva v tom zmysle, že stanovuje pre príslušné vnútroštátne orgány možnosť udeliť odpustenie za osobitných okolností, akými sú okolnosti v prejednávanej veci, z dôvodov spravodlivého zaobchádzania.

55 V tejto súvislosti v rozsudku z 19. februára 2004, British Sugar (C-329/01, Zb. s. I-1899, body 64 až 67), Súdny dvor konštatoval, že za okolností, akými sú okolnosti uvedenej veci, charakterizovaných absenciou akéhokoľvek zavineného konania zo strany príslušného vnútroštátneho orgánu ani tento orgán, ani vnútroštátne súdy nedisponujú právomocou voľnej úvahy pri znížení poplatku, ktorý sa má vybrať podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81.

56 Nedisponujú teda o to viac právomocou udeliť za podobných okolností odpustenie alebo vrátenie takéhoto poplatku z dôvodov spravodlivého zaobchádzania.

57 Teda za situácie, akou je situácia v konaní vo veci samej, nemôže byť vnútroštátnym orgánom vytýkané žiadne zavinené konanie.

58 Je pravda, že ak by príslušné vnútroštátne orgány informovali výrobcu o možnosti podvodu spáchaného jeho obchodnými partnermi, ktorým zveril vývoz cukru C, tento výrobca by mohol prijať opatrenia potrebné buď na predídenie vzniku dlhu, alebo aspoň na zabránenie alebo obmedzenie jeho narastania.

59 Predsa však potreby vyšetrovania smerujúceho k identifikácii a zadržaniu páchateľov alebo spolupáchateľov spáchaného alebo pripravovaného podvodu mohli legitímne odôvodniť úmyselné opomenutie úplne alebo čiastočne informovať hlavného zainteresovaného o vyšetrovaní, hoci hlavný zainteresovaný nebol vôbec zapojený do spáchania skutkov podvodu (pozri v tomto zmysle rozsudok De Haan, už citovaný, bod 32).

60 Preto pre vnútroštátne orgány informované o eventualite podvodu spočívajúceho v odpredaní cukru C, ktorý je predmetom deklarácie o vývoze, na vnútornom trhu neexistuje žiadna povinnosť upozornenia výrobcu, ktorý sa môže stať osobou povinnou zaplatiť poplatok podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81, hoci by zainteresovaná osoba nebola zapojená do spáchania skutkov podvodu (pozri analogicky rozsudok De Haan, už citovaný, bod 36).

61 V druhom rade Cosun na pojednávaní uvádzal, že podľa rozsudku z 27. mája 1993, Peter (C-290/91, Zb. s. I-2981), právo Spoločenstva neodporuje uplatneniu vnútroštátnej právnej zásady spravodlivého zaobchádzania v oblasti spoločnej poľnohospodárskej politiky, pokiaľ takéto uplatnenie nemá za následok diskrimináciu medzi podnikateľskými subjektmi a nerobí vykonanie právnej úpravy Spoločenstva prakticky nemožným. Podľa Cosun v konaní vo veci samej holandské orgány musia udeliť odpustenie predmetného poplatku.

62 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že podľa Cosun každému výrobcovi cukru C nachádzajúcemu sa v rovnakých objektívnych skutkových okolnostiach — charakterizovaných skutočnosťou, že vnútroštátne orgány dopustili spáchanie podvodu spočívajúceho v odpredaji cukru C, ktorý bol predmetom vyhlásenia o vývoze, na vnútornom trhu bez toho, že by upozornili výrobcu, hoci výrobca nebol zapojený do spáchania skutkov podvodu, — musí byť udelené takéto odpustenie.

63 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že v právnom poriadku Spoločenstva neexistuje právny základ umožňujúci odpustenie poplatkov zavedených týmto právnym poriadkom z dôvodov spravodlivého zaobchádzania (rozsudky z 28. júna 1977, Balkan-Import-Export, 118/76, Zb. s. 1177, body 7, 8 a 10; zo 14. novembra 1985, Neumann, 299/84, Zb. s. 3663, bod 24, a z 28. júna 1990, Hoche, C-174/89, Zb. s. I-2681, bod 31). Okrem iného bez toho, že by boli dotknuté osobitné prípady výslovne upravené zákonodarcom Spoločenstva (pozri napríklad rozsudok z 26. novembra 1996, T. Port, C-68/95, Zb. s. I-6065, body 42 a 43), právo Spoločenstva nepozná všeobecnú právnu zásadu, podľa ktorej vnútroštátny orgán nemôže uplatniť účinnú právnu normu práva Spoločenstva, pokiaľ má táto právna norma pre zainteresovanú osobu prísne dôsledky, ktorým by sa zákonodarca Spoločenstva zjavne snažil vyhnúť, pokiaľ by predvídal tento prípad v momente vyhlásenia normy (rozsudky Neumann, už citovaný, bod 33, a Hoche, už citovaný, bod 31).

64 Spravodlivé zaobchádzanie teda nedovoľuje odchýliť sa od uplatňovania právnych predpisov Spoločenstva mimo prípadov predvídaných právnou úpravou alebo za predpokladu, že sa samotný právny predpis vyhlási za neplatný (rozsudok z 29. septembra 1998, First City Trading a i., C-263/97, Zb. s. I-5537, bod 48).

65 Je teda nutné konštatovať, že zákonodarca Spoločenstva neposkytol vnútroštátnym orgánom možnosť pristúpiť k odpusteniu alebo vráteniu poplatku dlžného podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 z dôvodov spravodlivého zaobchádzania.

66 V dôsledku toho je potrebné základné nariadenie a nariadenie č. 2670/81 vykladať tak, že s výnimkou prípadu vyššej moci neumožňujú udeliť odpustenie alebo vrátenie takéhoto poplatku.

O prvej otázke

67 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd pýta, či sú základné nariadenie a nariadenie č. 2670/81 vzhľadom na nemožnosť odpustenia alebo vrátenia poplatku dlžného podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 z rozličných dôvodov spravodlivého zaobchádzania neplatné ako odporujúce zásadám rovnosti a právnej istoty, ako aj zásade spravodlivého zaobchádzania.

O namietanom porušení zásady rovnosti

68 Cosun, holandské ministerstvo a vláda tvrdia, že cukor C odpredaný na vnútornom trhu sa nachádza v rovnakej situácii, ako je situácia cukru dovezeného z tretích krajín, a teda sa s ním musí zaobchádzať rovnakým spôsobom. V dôsledku toho odporuje zásade rovnosti, aby dovozca cukru pochádzajúceho z tretích krajín nachádzajúci sa v osobitnej situácii v zmysle článku 13 nariadenia č. 1430/79 mohol podľa tohto článku byť oslobodený od cla, keď takáto možnosť neexistuje pre výrobcu cukru C nachádzajúceho sa v rovnakej osobitnej situácii.

69 Cosun, holandské ministerstvo a vláda sa teda domnievajú, že nemožnosť odpustenia poplatku dlžného podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 v osobitných situáciách a z dôvodov spravodlivého zaobchádzania, má za dôsledok čiastočnú neplatnosť uvedeného nariadenia, keďže táto vada porušuje zásadu rovnosti. Ministerstvo a holandská vláda z toho rovnako vyvodzujú záver o čiastočnej neplatnosti základného nariadenia z rovnakého dôvodu.

70 Na pojednávaní Cosun okrem iného uvádzal, že článok 3 nariadenia č. 2670/81 porušuje článok 40 ods. 3 druhý pododsek Zmluvy ES (zmenený, teraz článok 34 ods. 2 druhý pododsek ES). V roku 1993 z dôvodu nečinnosti holandských orgánov Cosun nemohol ani vyviezť množstvá predmetného cukru C, ani preniesť ich do nasledujúceho hospodárskeho roka, zatiaľ čo ostatní výrobcovia cukru C sa mohli takto rozhodnúť a vyhnúť sa tak záväzku úhrady poplatku podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81. Cosun sa teda v porovnaní s inými podnikateľskými subjektmi rovnakého odvetvia nachádzal v osobitnej situácii, v rozpore so zákazom akejkoľvek diskriminácie medzi výrobcami Spoločenstva uvedeným v článku 40 ods. 3 druhom pododseku Zmluvy.

71 Rada Európskej únie sa domnieva, že absencia všeobecnej klauzuly o spravodlivom zaobchádzaní v právnej úprave SOT cukru porovnateľnej s klauzulou, ktorá existuje v colnej právnej úprave a je uvedená v článku 13 nariadenia č. 1430/79, nepredstavuje porušenie zásady zákazu diskriminácie, pretože colné predpisy a predpisy SOT cukru sa uplatňujú na rozdielne odvetvia a výnimky, ktoré prípadne upravujú, sa týkajú rozličných povinností vo veľmi rozdielnom právnom kontexte.

72 V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že na jednej strane rešpektovanie zásady rovnosti a zákazu diskriminácie si vyžaduje, aby sa porovnateľné situácie neposudzovali rozdielne a rozdielne situácie neposudzovali rovnako, ak takéto posudzovanie nie je objektívne odôvodnené (pozri najmä rozsudok zo 17. októbra 1995, Fishermen's Organisations a i., C-44/94, Zb. s. I-3115, bod 46, ako aj z 30. marca 2006, Španielsko/Rada, C-87/03 a C-100/03, Zb. s. I-2915, bod 48) a že na druhej strane článok 40 ods. 3 druhý pododsek zmluvy, ktorý stanovuje zákaz akejkoľvek diskriminácie v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky, je iba špecifickým vyjadrením predmetnej zásady (pozri najmä rozsudok z 13. apríla 2000, Karlsson a i., C-292/97, Zb. s. I-2737, bod 39).

73 Pokiaľ ide v prvom rade o namietanú diskrimináciu výrobcov cukru C, akým je Cosun, v porovnaní s dovozcami cukru pochádzajúceho z tretích krajín, postačuje konštatovať, že toto tvrdenie sa zakladá na predpoklade, že cukor C odpredaný na vnútornom trhu je totožný s dovezeným cukrom a má sa s ním zaobchádzať rovnakým spôsobom.

74 Z dôvodov už uvedených v bodoch 35 až 46 tohto rozsudku je takýto predpoklad mylný.

75 Pokiaľ ide v druhom rade o namietanú diskrimináciu výrobcov, akým je Cosun, v porovnaní s ostatnými výrobcami cukru v Spoločenstve, je potrebné konštatovať, že situácia výrobcu cukru C, ktorého výroba vedie k podvodným skutkom, nemôže byť porovnávaná so situáciou výrobcu, ktorého cukor C je vyvážaný v lehotách a za podmienok určených článkom 1 ods. 1 nariadenia č. 2670/81.

76 Okrem toho žiadny údaj v spise predloženom Súdnemu dvoru nezakladá predpoklad, že pokiaľ by sa iný výrobca ako Cosun nachádzal v rovnakej situácii, vnútroštátne orgány by ho informovali o tom, že prebieha vyšetrovanie týkajúce sa zmluvných partnerov.

77 Preto je potrebné prijať záver, že nemožnosť odpustenia alebo vrátenia poplatku dlžného podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 z dôvodov spravodlivého zaobchá-

dzania za okolností, akými sú okolnosti konania vo veci samej, nepredstavuje porušenie zásady rovnosti.

O namietanom porušení zásady právnej istoty

78 Cosun rovnako tvrdí, že článok 3 nariadenia č. 2670/81 je neplatný z dôvodu porušenia zásady právnej istoty, keďže tento článok nestanovuje možnosť udelenia odpustenia alebo vrátenia v ňom upraveného poplatku.

79 V tomto ohľade je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry predstavuje zásada právnej istoty základnú zásadu práva Spoločenstva, ktorá najmä vyžaduje, aby bola právna úprava zrozumiteľná a určitá, aby mohli osoby podliehajúce súdnej právomoci jednoznačne poznať svoje práva a povinnosti a podľa toho konať (pozri najmä rozsudky z 13. februára 1996, Van Es Douane Agenten, C-143/93, Zb. s. I-431, bod 27, a zo 14. apríla 2005, Belgicko/Komisia, C-110/03, Zb. s. I-2801, bod 30). Táto požiadavka právnej istoty je osobitne prísna v prípade, ak môže mať právna úprava finančné následky (rozsudok z 15. decembra 1987, Holandsko/Komisia, 326/85, Zb. s. 5091, bod 24, a zo 16. marca 2006, Emsland-Stärke, C-94/05, Zb. s. I-2619, bod 43).

80 Okrem toho sankciu, hoci nie je trestnoprávnej povahy, možno uložiť iba vtedy, ak sa opiera o zrozumiteľný a jednoznačný právny základ (pozri najmä rozsudky z 25. septembra 1984, Könecke, 117/83, Zb. s. 3291, bod 11; z 11. júla 2002, Käserei Champignon Hofmeister, C-210/00, Zb. s. I-6453, bod 52, a Emsland-Stärke, Zb. s. I-2619, bod 44).

81 Keďže stanovuje vybratie poplatku vo všetkých prípadoch s výnimkou vyššej moci, keď cukor C nebol vyvezený za podmienok a v lehotách uvedených v článku 1 ods. 1 nariadenia č. 2670/81, predstavuje článok 3 toho istého nariadenia zrozumiteľné a určité ustanovenie.

82 V dôsledku toho nemožnosť odpustenia alebo vrátenia poplatku dlžného podľa článku 3 nariadenia č. 2670/81 z dôvodov spravodlivého zaobchádzania za okolností, akými sú okolnosti konania vo veci samej, nepredstavuje porušenie zásady právnej istoty.

O namietanom porušení údajnej zásady spravodlivého zaobchádzania

83 Cosun nakoniec uvádza, že článok 3 nariadenia č. 2670/81 je rovnako neplatný z dôvodu porušenia údajnej zásady spravodlivého zaobchádzania.

84 V tejto súvislosti je potrebné poznamenať, že podľa Cosun namietané porušenie vyplýva z toho, že dovozcovi, akým bola spoločnosť De Haan Beheer BV v prípade už citovaného rozsudku De Haan, ktorá bola colným dlžníkom v dôsledku priestupkov spáchaných bez jej vedomia a ktorých spáchanie úmyselne umožnili vnútroštátne orgány pre lepšie usvedčenie vinníkov, môže byť odpustený colný dlh alebo vrátená suma uhradená na jeho vyrovnanie, zatiaľ čo výrobca cukru C nachádzajúci sa v rovnakej situácii nemá takúto možnosť.

85 Zdá sa, že Cosun si namietanú zásadu spravodlivého zaobchádzania v skutočnosti zamieňa so zásadou rovnosti, o ktorej už v bodoch 68 až 77 tohto rozsudku bolo konštatované, že základné nariadenie a nariadenie č. 2670/81 ju neporušujú.

86 Z toho vyplýva, že skúmanie prvej otázky neukázalo žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť základného nariadenia a nariadenia č. 2670/81.

O druhej otázke

87 Vzhľadom na odpoveď danú na prvú otázku nie je potrebné odpovedať na druhú otázku.

O trovách

88 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

Skúmanie prvej otázky neukázalo žiadnu skutočnosť, ktorá by mohla ovplyvniť platnosť nariadenia Rady (EHS) č. 1785/81 z 30. júna 1981 o spoločnej

organizácii trhu v odvetví cukru, zmeneného a doplneného nariadením Rady (EHS) č. 305/91 zo 4. februára 1991, a nariadenia Komisie (EHS) č. 2670/81 zo 14. septembra 1981 ustanovujúceho podrobné vykonávacie pravidlá pre výrobu cukru, ktorá presahuje kvótu, zmeneného a doplneného nariadením Komisie č. 3559/91 zo 6. decembra 1991.

Podpisy